

**LIETUVOS RANKINIO TEISĖJŲ ASOCIACIJOS
ELGESIO SUSITARIMO KODEKSAS**

2025-2026m. sezonui

**LRTA nariams, kandidatams
Asmenims deleguotiems nuo LRTA**

Šis elgesio susitarimo kodeksas yra priemonė, skirta pateikti gaires, visiems Lietuvos rankinio teisėjų asociacijos (LRTA) vardu ir jos labai veikiantiems asmenims, vykdamas asociacijos įsipareigojimus pagal galiojančius įstatus ir reglamentus bei varžybų nuostatus. Vis dėl to, turėtų būti nepamirštama, kad nurodymai ar patarimai neturėtų pakeisti bendrų sveiko proto ir etiško elgesio principų.

Tai yra visų, LRTA oficialių asmenų pareiga, jų pareigų atlikimo metu elgtis nešališkai. Tai apima įsipareigojimus rodant sąžiningumą, teisingumą, objektyvumą ir tikslumą kiekvienuose veiksmuose ar situacijose susijusiose su rankiniu.

Kiekviena užduotis, suteiktas įgaliojimas ar oficialus paskyrimas įpareigoja elgtis profesionaliai. Asmenims atliekant savo pareigas susijusias su LRTA suteikiamas aukštas pasitikėjimo lygis ir autonomija, iš jų pusės lygiai taip pat, reikalaujamas didelis įsipareigojimas ir kompetencija. Aukštas tarnybinės pareigas apibūdinantis atsakomybės lygis nustato vienodai aukštus etinius standartus visiems asmenims. Pagarba šiems aukštiems standartams turi atsispindėti LRTA nuomonėje ir įvertinimuose bei oficialių asmenų vienas kitam atžvilgiu. Šio aukšto profesinio standarto savanoriškai turi laikytis visi LRTA vardu veikiantys asmenys.

LRTA priėmė šį elgesio susitarimo kodeksą ir tikisi, kad visi asociacijos nariai, vykdomieji organai ir visi kiti asmenys, atliekantys įvairias funkcijas ir pareigas, laikysis jo principų. Tai darydama LRTA pripažįsta poreikį išsaugoti ir skatinti šiuo metu egzistuojantį pasitikėjimą visų susijusių asmenų profesionalumu. Šis pasitikėjimas privalo būti skatinamas kartu su visa teisėjų bendruomene bei su jais susijusiomis šalimis lygiagrečiai kaip ir visas pasaulinis rankinis.

LRTA tiki, kad užduočių vykdymo, rezultatų siekimo ir bet kokių oficialių užduočių atlikimo kokybė ir sąžiningumas priklauso nuo oficialių asmenų, atsakingų pareigūnų sąžiningumo ir asmeninės moralės lygio. Šis sąžiningumas ir etiškas elgesys sudaro būsimos rankinio raidos Lietuvoje pagrindą ir tolimesnį jo vystymąsi. Rengdama mokymo programas ir kitas atitinkamas priemones LRTA skatins suprasti, priimti ir įgyvendinti šiuos straipsnius.

LRTA elgesio taisyklės ir LRTA socialinės žiniasklaidos gairės yra neatsiejama šio elgesio susitarimo kodekso dalis ir turi tokią pačią galią ir poveikį, tarsi būtų aiškiai išdėstytos šio elgesio kodekse. Bet kuri nuoroda į šį elgesio susitarimo kodeksą apima nuorodą į LRTA socialinės žiniasklaidos gaires.

1 STRAIPSNIS

Už LRTA atsakingi ar su ja susiję asmenys, negali turėti jokių kitų įsipareigojimų kitiems, išskyrus nešališką ir teisingą jiems paskirtos užduoties/veiklos įvykdymą. Sprendimai, pagrįsti asmeniniu šališkumu ar bet kokių įsipareigojimų, nesusijusių su taikomomis sąlygomis / reglamentais, rankinio žaidimu ir lojalumu LRTA, vykdymu, yra nepriimtini.

LRTA atsakingi asmenys privalo:

- Lojalumą savo užduotims ir atsakomybei, taip pat rankinio žaidimui ir LRTA laikyti aukštesniu už lojalumą žmonėms ar asmeniniams interesams;
- Laikytis LRTA įstatų, reglamentų ir niekada nebūti išsisukinėjimo nuo jų dalimi;
- Palaikyti savo kolegas atsakingus už arba susijusius su LRTA;
- Nei tiesiogiai, nei netiesiogiai neturėti jokių reikalų su trečiosiomis šalimis tokiu būdu, kuris neatitinka LRTA pareigų ir principų;
- Pranešti apie korupciją ir neteisėtą elgesį bet kur ir bet kada tik aptinkama;
- Laikykis LRTA elgesio taisyklių ir LRTA socialinės žiniasklaidos gairių.

2 STRAIPSNIS

Už LRTA atsakingi ar su ja susiję asmenys, neturi elgtis diskriminuojančiai kitų atžvilgiu sudarydami kažkam specialias sąlygas ar suteikiant jiems privilegijas už atlyginimą, gaunamas dovanas, specialias paslaugas, rodomą dėmesį ar bet kokią kitokią jų motyvaciją skatinančiąją priemonę.

Už LRTA atsakingi ar su ja susiję asmenys, neturi priimti jokių paslaugų, gauti naudos patys ar jų šeimos nariai pagal aplinkybes, kurios galėtų būti vertinamos kaip darančios įtaką atliekant savo pareigas.

Už LRTA atsakingi ar su ja susiję asmenys, turi vengti asmeninių santykių su asmenimis ar organizacijomis, kurie susilpnintų, ar atrodytų, kad gali susilpninti, nešališką jų pareigų atlikimą.

Už LRTA atsakingi ar su ja susiję asmenys, turi atmesti tiesiogiai ar netiesiogiai siūlomus kyšius, dėkingumo mokesčius ar kitokius pinigine išraiška gautus pasiūlymus ar kokią kitą naudą, atitinkamai išsaugant tokią informaciją dėl tikslo suteikti neleistiną pranašumą susijusį su rungtynėmis ar rungtynių rezultatu.

3 STRAIPSNIS

Už LRTA atsakingi ar su ja susiję asmenys, privalo saugoti slaptumą, susijusį su LRTA vidaus reikalais.

Už LRTA atsakingi ar su ja susiję asmenys, turi veikti taip, kad rodytų LRTA patikimumą ir atspindėtų jų funkcijų svarbą.

Atsižvelgiant į tai, už LRTA atsakingi ar su ja susiję asmenys, turi susilaikyti nuo:

- Pareiškimų darymo, kurie gali pakenkti rankinio ir/ar LRTA įvaizdžiui,
- Veiksmų atlikimo kurie galėtų sugadinti rankinio ir/ar LRTA įvaizdį.

Asmeniniame bendravime, kuriame dalyvauja už LRTA atsakingi ar su ja susiję asmenys, atliekant bet kokią užduotį ar patikėtą atsakomybę, atitinkamai oficialios LRTA veiklos metu arba ne oficialios LRTA veiklos metu, privalo laikytis mandagumo taisyklių. Asmeninis bendravimas jokių būdu negali būti naudojamas:

- Paskalų skleidimui apie subjektus ar asmenis,
- Kitų įtraukimui į veiksmus aiškiai nukreiptus prieš akivaizdžius LRTA interesus,
- Rinkti informaciją, kurią ketinama perduoti žiniasklaidai ar bet kokiame kitame tikslui, aiškiai darančią žalą LRTA, Lietuvos rankinio federacijai, federacijos nariams, atstovams, partneriams ir kitiems asmenims, atsakingiems už LRTA ar su ja susijusiems.

4 STRAIPSNIS

Už LRTA atsakingi ar su ja susiję asmenys, neturi vartoti alkoholio, tabako ar kitų panašių medžiagų netinkamu būdu. Tai reiškia:

- Absoliučiai netoleruotinas besaikis alkoholio, tabako ar panašių medžiagų vartojimas,
- Nevartoti alkoholio, tabako ar kitų panašių medžiagų viešose sporto arenos vietose,
- Nevartoti alkoholio, tabako ar kitų panašių medžiagų tiesiogiai prieš oficialią veiklą ar užduotis, ar po jų.

5 STRAIPSNIS

Žodinė prievarta, fizinis smurtas, rasizmas, seksualinis priekabiavimas ir kita, tai yra toks elgesys, kurio niekas susijęs su LRTA netoleruos.

Bet kurio veikiančio LRTA vardu pagrindas yra tolerancija, taip pat sąžiningas ir vienodas požiūris į visas susijusias šalis.

6 STRAIPSNIS

Asmenų atsakingų už LRTA ar susijusių su ja, pareiga saugoti ir gerbti LRTA, nacionalinės federacijos, klubų, žaidėjų, komandų atstovų, LRTA vykdomųjų organų, rankinio administratorių, TV ir žiniasklaidos atstovų, partnerių ir partnerių kompanijų, gerbėjų ir pan. intersus nuo netinkamo elgesio. Jie turi stengtis skatinti tinkamą elgesį ir požiūrį į visus susijusius su kasdienine veikla, sprendimų priėmimo procesu, sporto renginiais ir bet kokia kita veikla.

7 STRAIPSNIS

Už LRTA atsakingi ar su ja susiję asmenys, įsipareigoja sistemingai tobulintis nuolat mokydami, nuolat treniruodami, reguliariai sportuodami, analizuodami žaidimą, gilindami į rankinio taisykles, perprasdami taktinius ir techninius žaidimo ypatumus.

Tas pats taikoma kalbant apie kalbų mokymasi, ypač oficialią EHF anglų kalbą.

Už LRTA atsakingi ar su ja susiję asmenys, turi pareigą tęstiniu būdu išlaikyti savo kvalifikaciją ir sugebėjimus, kuomet patvirtina kandidatūrą arba prisiima oficialias pareigas ar užduotis.

8 STRAIPSNIS

Už LRTA atsakingi ar su ja susiję asmenys, įsipareigoti su kitais nariais / vykdomaisiais organais / kandidatais, atsakingais ar susijusiais su LRTA elgtis su profesiniu orumu ir mandagumu, ir vengti viešai kritikuoti kitus asmenis, atsakingus ar susijusius su LRTA.

Už LRTA atsakingi ar su ja susiję asmenys, neturi dalyvauti jokiose lažybose, susijusiose su jų veikla/užduotimis ar prašyti kitų dalyvauti jose jų vardu.

9 STRAIPSNIS

Už LRTA atsakingi ar su ja susiję asmenys, negali daryti veiksmų nesąžiningai apribojant ar blokuojant prieigą prie oficialių prašymų, oficialių paskyrimų ar narystės asociacijoje. Tai apima atranką į pozicijas,

postus, pareigybes atsižvelgiant į ekonominius veiksnius, rasę, įsitikinimus, spalvą, amžių, lytį, seksualinę orientaciją, negalią, šalį, pilietybę ar tautybę.

10 STRAIPSNIS

Už LRTA atsakingi ar su ja susiję asmenys, nedelsdami privalo pranešti apie betkokį įvykį ar veiksmą siejamą su nusižengimu pagrindiniams sportiniams principams, garbingam žaidimui, galiojančiam Elgesio susitarimo kodeksui ar apie bet kuriuos kitus LRTA taikomų taisyklių pažeidimus.

Bet koks šios pareigos nevykdymas yra LRTA prievolės pažeidimas ir gali sukelti papildomų padarinių susijusiam (-iems) asmeniui (-ims).

11 STRAIPSNIS

Šio elgesio susitarimo kodekso pažeidimai, įskaitant pareigą sąžiningai pranešti apie bet kokius įvykius ir pastebėjimus susijusius su korupcija ar neteisėta įtaka, taip pat už panašius veiksmus, susijusius su pagrindiniais sąžiningumo ir sporto principų sulaužymais, gali būti paskirta nuobauda ar įvykdyta kitokia bausmė susijusi su tolimesniu LRTA narystės suspendavimu ar pašalinimu pagal galiojančius LRTA įstatus ir reglamentus.

12 STRAIPSNIS

Už LRTA atsakingi ar su ja susiję asmenys:

- Sutinka būti liudininkais, kai to jų yra prašoma. Jie privalo atsakyti į kiekvieną prašymą ir apklausą pagal savo žinias, gebėjimus ir tikėjimą.
- Nedelsiant ir per trumpą laiką pateikti medžiagą, kuri gali būti kaip įrodymas apie jų pačių ar kitų asmenų padarytus pažeidimus. Tokie įrodymai gali būti, bet neapsiribojant, mobiliaisiais telefonais, planšetiniais ar nešiojamaisiais kompiuteriais, duomenų saugyklomis/laikyklomis, dokumentais ir dokumentacija arba bet kokiais kitais jų turimais ar nuosavybės teise jiems priklausančiais daiktais, jei to reikalauja kompetentingos institucijos.
- Pareikalavus būti prieinamiems ekspertizei ir laikytis susijusių terminų.

LRTA ELGESIO TAISYKLĖS

1. Kiekvienas už LRTA atsakingas ar su ja susijęs asmuo, privalo laikytis šių elgesio taisyklių:
  - Už LRTA atsakingi ar su ja susiję asmenys, privalo dėvėti jam skirtą aprangą ar laikytis čempionatų nuostatuose reglamentuoto aprangos standarto;
  - Už LRTA atsakingi ar su ja susiję asmenys, privalo susilaikyti nuo bet kokių medžiagų vartojimo, galinčių pakenkti jo protiniams ir (arba) fiziniams gebėjimams;
  - Už LRTA atsakingų ar su ja susijusių asmenų elgesys, kalba ir veiksmai vykdant pareigas iki ar pakeliui į varžybas ir iš jų, turi būti nepriekaištingi ir visada pasižymėti sportiškumu, mandagumu ir savikontrole;
  - Vykdydami oficialią veiklą, už LRTA atsakingi ar su ja susiję asmenys, į renginio vietą turi atvykti pakankamai anksti, kad turėtų laiko patikrinti infrastruktūrą, apžiūrėti patalpas ir įrangą, aptarti vietas ir renginio pravedimo tvarką, instrukuoti vietinį personalą ir keistis naudinga informacija su visomis susijusiomis šalimis;

- Jokie asmenys atsakingi už LRTA ar susijęs su ja, negali viešai kritikuoti LRTA, jos narių, valdymo organų, partnerių, partneriškų asociacijų ir federacijų ar kitų asmenų, atsakingų už ar susijusių su LRTA.
  - Už LRTA atsakingi ar su ja susiję asmenys, negali atsisakyti paskyrimo ar patikėtos užduoties, vietoj to pasirinkdamas kitą paskyrimą ar veiklą rankinio srityje.
  - Už LRTA atsakingi ar su ja susiję asmenys, stengiasi turėti ir parodyti išsamias žinias savo kompetencijos ribose, demonstruoti supratingumą ir neatsisakyti paaiškinti taisyklių interpretacijas, įvykdyti jam/jai paskirtas užduotis;
  - Už LRTA atsakingi ar su ja susiję asmenys, turi įsitikinti, kad protokolai, įrašai ir raportai, ataskaitos neturi jokių išorinių trukdžių bei turi parodyti didžiausią budrumą siekiant apsaugoti šiuos dokumentus nuo galimo suklastojimo.
  - Jokie už LRTA atsakingi ar su ja susiję asmenys, negali atskleisti jokių vidinių pokalbių informacijos, duomenų apie privatų asmenį, paslapčių ar specifinių teisėjavimo paskyrimų.
2. Kiekvienas už LRTA atsakingas ar su ja susijęs asmuo, privalo vengti bet kokių veiksmų, neatsižvelgiant į tai, ar tai draudžia šios taisyklės ar ne, tačiau galėtų sukelti arba sukurti tikėtiną pažeidimą. Ypatingai jis/ji turėtų susilaikyti nuo:
- LRTA išnaudojimo asmeninei naudai;
  - Suteikiant lengvatines sąlygas bet kuriam kitam asmeniui;
  - Dalinio nepriklausomybės ir nešališkumo praradimo;
  - Konfidencialios vidinės informacijos perdavimo;
  - Kenkimo darant priešlaikinius veiksmus įtakojančius LRTA sprendimus;
  - Sprendimų darymo LRTA vardu;
  - Poveikio griaunant visuomenės pasitikėjimą LRTA sąžiningumu;
  - Nederamų ar perdėtų dovanų, ar paslaugų nuo kitų asmenų priėmimo, siekiančių komercinės veiklos su LRTA ir jos partneriais;
  - Ypatingai nederamo elgesio netgi jam/jai nevykdant jokios pavestos užduoties.
3. Visi, oficialią poziciją LRTA užimantys asmenys, visą laiką turi būti tikri, kad nesupainios viešų ir privačių interesų. Visų pirma, už LRTA atsakingiems ar su ja susijusiems asmenims ypatingai rekomenduojama susilaikyti nuo dalyvavimo oficialiuose renginiuose būnant dvejose pozicijose (išskyrus, kai tai yra suderinta su LRTA). Panašiai, visi asmeniniai kvietimai, už LRTA atsakingiems ar su ja susijusiems asmenims, turi būti pirmiausiai adresuoti LRTA. Jokie tiesioginiai LRTA nario iškvietai privataus komunikavimo pagrindu negali būti priimami iš kviečiančiosios pusės (asmeniniai kvietimai, pagrįsti draugyste už LRTA ribų, netrukdančios jokioms LRTA užduotims, neįtraukiami).

LRTA SOCIALINIŲ TINKLŲ GAIRĖS

Socialiniai tinklai ar socialinės žiniasklaidos kanalai (toliau – socialiniai tinklai) iš esmės pakeitė mūsų bendravimo būdą. Vos kelių pirštų paspaudimais mobiliojo įrenginio ekrane su draugais, šeimos nariais ir kolegomis mes dabar galime kalbėtis ir dalintis informacija realiu laiku visame pasaulyje. Mūsų įrašai, pasidalinimai ir patiktukai mus visus pavertė internetiniais ambasadoriais tiek rankinio, tiek LRTA veiklos srityse. Daugybė socialinės žiniasklaidos platformų siūlo neribotas galimybes skleisti teigiamą informaciją apie mūsų sportą ir pasiekti naujus gerbėjus.

Kiekvienas už LRTA atsakingas ar su ja susijęs asmuo, socialiniuose tinkluose turėtų komunikuoti tokiu pat principu, kaip ir jis/ji tą daro bendraudamas fiziniame pasaulyje bei vadovautis sveiku protu. Siekiant, kad už LRTA atsakingas ar su ja susijęs asmuo, galėtų naudotis socialiniais tinklais, LRTA sukūrė šia rekomendacijas, kurių reikia laikytis:

Būkite skaidrūs – internete naudokite tikrąjį savo vardą ir pasakykite žmonėms, koks jūsų vaidmuo yra LRTA, ypač jei rašote apie rankinį ir LRTA veiklą. Turėtumėte aiškiai pasakyti, kad jūsų išreikštas požiūris ir/ar pastebėjimas yra jūsų pačių asmeninė nuomonė. Taip pat atminkite, kad nors jūs galite kalbėti apie LRTA ir jos veiklą, tačiau jūs negalite kalbėti asociacijos vardu.

Gerbkite kitus - su žmonėmis ir jų nuomonėmis elkitės pagarbiai, net jei jos skiriasi nuo jūsų pačių. Neskelbkite, nesidalykite ir nelaikinkite turinio, kuris gali būti laikomas įžeidžiančiu, grasinančiu ar nepadoriu. Savo socialinės žiniasklaidos žinutėse neskelbkite ar neplatinkite neigiamų dalykų apie kitus.

Būkite atsargūs – bet ką, ką jūs viešinate, net ir tarp draugų ir nesvarbu, kokius privatumo nustatymus turite, gali būti pamatyta (ir išplatinta) nepažįstamiems žmonėms, įskaitant žiniasklaidą, gerbėjus ir žaidėjus. Atminkite, kad viskas, ką skelbiate socialinėje žiniasklaidoje, yra vieša.

Prisiimkite atsakomybę - jūs esate atsakingi už turinį, kurį skelbiate, informaciją, kurią bendrinate ar laikinate patinkančias žinutes. Įsitinkite, kad jus sieja tik tas turinys, kuris atitinka jūsų vertybes ir profesinius standartus, kurių iš jūsų tikisi LRTA. Prieš dalindamiesi informacija, visada turėtumėte įsitikinti, kad turite leidimą naudoti jos turinį.

Konfidencialumas ir privatumas - ne viskas turi būti dalijamasi socialiniuose tinkluose. Neskelbkite konfidencialios ar privilegijuotos informacijos, kurią jūs dėl savo vaidmens LRTA veikloje galite turėti. Įsitinkite, kad gerbiate kitų asmenų privatumą, ypač ten, kur turite privilegijuotą prieigą prie ribojamų vietų, pavyzdžiui, renginiuose.

Pagalvokite prieš paskelbdami - mes norime, kad jūs skelbtumėte ar dalintumėtės teigiamomis žinutėmis ir vaizdais apie rankinį, LRTA ir jos įvykius, tačiau vadovaukitės sveiku protu ir pagalvokite prieš paskelbdami! Socialiniuose tinkluose neturėtumėte skelbti nieko, ko nebūtumėte pasirengęs pasakyti kam nors asmeniškai. Taip pat pagalvokite, kaip jūsų skleidžiamą informaciją gali interpretuoti kiti, užtikrindami, kad gerbiate kultūrinius ir tautinius skirtumus.

Iškilo keblumų bendraujant socialiniuose tinkluose?

Jei turite klausimų apie savo socialinių tinklų naudojimą ar norite aptarti konkrečią problemą, susisiekite su LRTA vydomaisiais organais – info@rankinioteisejas.lt

Deklaracija:

Žemiau pasirašantis, už LRTA atsakingas ar su ja susijęs asmuo, patvirtina, kad jis/ji dalyvaudamas(-a) bei vykdydamas(-a) bet kokias užduotis varžybose, jam patikėtoje veikloje, renginiuose priims visapusišką atsakomybę už sąžiningą, korektišką ir sportiniu principu paremtą elgseną bei garantuos, kad jis/ji nepadarys jokios įtakos veiksams / varžyboms / rungtynėms ir kitiems teisėtai dalyvavusiems asmenims, ir nemėgins manipuliuoti jokiais sprendimais ar rezultatais. Tai apima daromą netinkamą

įtaką, dovanų priėmimą, manipuliacinių pasiūlymų ir (arba) atitinkamų bandymų, susijusių su tam tikrų lažybų ar loterijų laimėjimais, išbandymą ir priėmimą.

Lietuvos rankinio teisėjų asociacijos valdymo organų struktūroje veikianti LRTA etikos komisija yra atsakinga už šio LRTA elgesio susitarimo kodekso nuostatų ir įsipareigojimų vertinimą, pažeidimų sunkumo nustatymą bei sankcijų ir nuobaudų taikymą. Išskyrus, jeigu įvykusi situacija nėra susijusi su etikos komisijos veikla ir/ar reikiamo jos narių nešališkumui užtikrinti skaičiaus trūkumu, tuomet sprendimo teisė gali būti patikėta LRTA valdybai arba visuotiniam susirinkimui.

Kiekvienas, už LRTA atsakingas ar su ja susijęs asmuo, žemiau pasirašydamas sutinka, kad nesilaikydamas LRTA etikos susitarimo kodekso įsipareigojimų ir/ar pažeidus galiojančius įstatus, reglamentus bei varžybų nuostatus, jam gali būti taikomos šios sankcijų ir nuobaudų rūšys:

- Narystės LRTA suspendavimas.
- Tam tikram laikotarpiui suspendavimas nuo oficialių LRTA veiklų.
- Rekomendacija LRTA valdybai neteikti geriausių sezono teisėjų reitingavimui.
- Rekomendacija LRTA valdybai skirti piniginę nuobaudą.
- Įpareigojimas atlikti privalomąsias socialines veiklas Lietuvos rankinio labui.

Žemiau pasirašydamas asmuo patvirtina, kad LRTA elgesio susitarimo kodeksas ir su tuo susijusios nuobaudos bei prisiimamos atsakomybės už pažeidimus yra suprantamos ir patvirtinamos.

Jei asmuo yra paskiriamas arba eina pareigas ir atgaline data paaiškėja, kad Elgesio susitarimo kodeksas nebuvo pasirašytas. Kodekse numatytos prievolės galioja taip pačiai kaip ir pagal reglamentus numatytos prievolės. Taikomos visos teisės ir pareigos.

**ŠIS DOKUMENTAS PATEIKIAMAS KAIP INTEGRALI BET KOKIO PASKYRIMO,
PASKIRTOS UŽDUOTIES AR LRTA VARDU VYKDOMOS VEIKLOS DALIS**

_____

(vardas, pavardė)

_____

(data)

_____

(parašas)